

هدف از توافق ابراهیم چیست؟

نقشه راه موفقیت ۲ مذاکره

اخیرا ایران و عربستان پنجمین نشست مقامات ارشد امنیتی خود را با حضور مصطفی‌الکاظمی در بغداد برگزار کردند و طبق گفته مقامات مسوول به یک نقشه راه ۱۰ ماده‌ای هم دست یافتند و بناست وزرای خارجه دو کشور به زودی دیدار و ضمن نهایی کردن نقشه راه مذکور، در مورد کم و کیف برقراری روابط دیپلماتیک نیز توافق کنند.

این مهم در شرایطی رخ می‌دهد که رجب طیب اردوغان رئیس‌جمهور ترکیه اخیراً به امارات و عربستان سفر و از اسحاق هرتزوغ رئیس‌جمهور رژیم اسرائیل هم به گرمی استقبال کرد و منافع کشورش با رژیم اسرائیل را منافع مشترک خواند. سفر اردوغان حاکی از یک چرخش بزرگ در سیاست خارجی ترکیه است و نشان می‌دهد که آنکارا تصمیم گرفته رقبا و دشمنان گذشته را به دوستان و متحدان جدید تبدیل کند و از دروازه اسرائیل هم روابط ترکیه با آمریکا، اروپا و ناتو را بازسازی کند.

سه قدرت منطقه‌ای ترکیه، عربستان و اسرائیل تصمیم گرفته‌اند استراتژی همکاری را

جایگزین تقابل کرده و در این راستا تحرکات بسیار بزرگی را آغاز کرده‌اند. ترکیه که چندی پیش محمد بن سلمان را عامل تکه تکه کردن خاشقجی می‌دانست و اعلام کرده بود که مسوولان قتل جمال خاشقجی را در استانبول محاکمه خواهد کرد؛ در یک چرخش بزرگ به پابوس محمد بن سلمان رفت و پرونده قتل خاشقجی را هم تقدیم وی کرد تا یک محور جدید ترکی-عربی شکل دهد و از ده‌ها میلیارد دلار ثروت کشورهای نفتی عرب، بهره ببرد.

اسرائیل با طرح پیمان ابراهیم، بن‌بست روابط رسمی با کشورهای عربی را شکست و قدرت‌های جهانی و عربی را قانع کرد که موضوع دو دولت اسرائیلی و فلسطینی را بایگانی کنند.

از سوی دیگر اسرائیل به دنبال ساماندهی یک محور عبری-عربی با اهدافی بسیار فراتر از تشکیل یک جبهه ضد ایرانی است.

هدف اصلی «پیمان ابراهیم» این است که با تفوق تدریجی اسرائیل بر کشورهای عربی، آمریکا نیز از منطقه به تدریج خارج شود، اما به حمایت‌های کلان و استراتژیک خود از اسرائیل ادامه و حتی این حمایت‌ها را افزایش دهد و به تدریج وابستگی کشورهای عربی به اسرائیل را جایگزین وابستگی آنها به آمریکا کند. این بخشی از طرح تفوق اسرائیل بر خاورمیانه است.

کم‌محل‌های اخیر آمریکا که موجب دلخوری شدید عربستان و امارات شده، در چارچوب همین طرح حساب شده «وابسته کردن کشورهای عربی به اسرائیل» است. رفتار آمریکا به حدی ابوظبی و ریاض را ناامید و عصبانی کرده که بن سلمان در دیدار اخیرش با جیک سولیوان، مشاور امنیت ملی بایدن، با شلوارک حضور یافت و هنگامی که سولیوان موضوع پرونده قتل خاشقجی را مطرح کرد، بن سلمان به او گفت حاضر به بحث در این مورد نیست. ترکی الفیصل، رئیس اسبق سازمان اطلاعاتی عربستان سعودی هم گفته است: «درست در زمانی که ریاض و واشنگتن باید در برابر تهدیداتی که ثبات و امنیت منطقه را تهدید می‌کنند، کنار هم می‌ایستادند، آنها ما را ناامید کردند.» همزمان با این شرایط،

هرتزوغ رئیس رژیم اسرائیل به روزنامه «اسرائیل هیوم» گفت: «من می‌خواهم یک بازدید رسمی از عربستان سعودی داشته باشم؛ ریاض باید به پیمان ابراهیم بپیوندد.»

بغداد، دمشق و قاهره که روزی از قدرت‌های مطرح جهان عرب بودند، اکنون به بازیگرانی بدهکار، ضعیف و دست‌چندم در صحنه خاورمیانه و بین‌الملل تبدیل و از ایفای هرگونه نقش رهبری درجهان عرب حذف شده‌اند. عربستان که تا چندی پیش قطر را محاصره و عزمش را برای تغییر رژیم در قطر جزم کرده بود، در یک چرخش غیرمنتظره، امیر قطر را با سلام و صلوات پذیرایی و احترام کرد. درکنار این تحولات، دیر یا زود، پروژه روابط دیپلماتیک رسمی عربستان و قطر با اسرائیل هم رونمایی خواهد شد.

آمریکا که ۱۸ سال در باتلاق افغانستان فرو رفته بود، با سرعتی باورنکردنی افغانستان را ترک کرد و با همکاری پاکستان و برخی از کشورهای عربی، طالبان را برافغانستان مسلط کرد و ۷ میلیارد دلار تسلیحات پیشرفته آمریکایی را هم در اختیار طالبان باقی گذاشت. آمریکا که کمربندهایش را برای تمرکز روی چین و روسیه محکم کرده، اکنون به جای افغانستان و عراق، وارد معرکه اوکراین شده، ناتو و اروپا را متحد کرده تا روسیه را در باتلاقی به نام اوکراین زمین‌گیر کند، اقتصادش را فلج کند، جنگ را تا حد امکان فرسایشی کند، با جنگ‌های چریکی ارتش روسیه را بی‌آبرو کند و بدون درگیری مستقیم نظامی، این معرکه را ادامه دهد تا روسیه به نفس نفس بیفتد.

اینها برخی از تحولات منطقه‌ای و بین‌المللی است که ایران را با تهدیدها و فرصت‌های مهمی روبه‌رو کرده به طوری که عدم بهره‌برداری به موقع از فرصت‌ها موجب خسارات غیرقابل جبرانی برای ایران خواهد شد.

اگر مذاکرات هسته‌ای به شکست بینجامد، آمریکا به احتمال قوی به سمت سیاست فشار حداکثری ترامپ پیش خواهد رفت، اتحاد کشورهای غربی با کشورهای عربی خلیج فارس سرعت و عمق بیشتری خواهد گرفت، محورهای عبری-عربی و ترکی-عربی با سرعت بیشتری به پیش خواهد رفت و توقعات ایران در برقراری روابط راهبردی و کلان با

قدرت‌های بلوک شرق همچون چین و روسیه هم برآورده نخواهد شد. شکست برجام، مسیر اعراب، اسرائیل و ترکیه را برای تشدید فشارهای آمریکا علیه ایران هموار خواهد کرد؛ چنین اتحادی وزنه تهدیدات بی‌سابقه علیه ایران را افزایش خواهد داد، به ویژه درشرایطی که اوضاع اقتصادی کشور در داخل بسیار نگران‌کننده و روند گرانی و تورم رو به افزایش است.

متقابلاً اگر برجام احیا شود، شانس تحقق تحولات زیر افزایش چشمگیری خواهد یافت:

- ۱- مذاکرات ایران و عربستان در بغداد به نتیجه نهایی خواهد رسید.
 - ۲- شانس موفقیت مذاکرات صلح یمن در عربستان بسیار زیاد خواهد شد.
 - ۳- شرط لازم برای آغاز گفت‌وگوهای هشت کشورحاشیه خلیج فارس برای تشکیل سیستم همکاری و امنیت جمعی درخلیج فارس، فراهم خواهد شد.
 - ۴- ثبات و امنیت عراق تقویت خواهد شد.
 - ۵- شانس گسترش تروریسم وحشی داعشی کاهش خواهد یافت.
 - ۶- راه برای تشکیل محور ایرانی -عربی فراهم خواهد شد.
 - ۷- ایران از زیر خروارها تحریم بیرون آمده و شانس بهبود وضع اقتصادی کشور و جهش بزرگ در بهبود روابط خارجی ایران فراهم خواهد شد.
- این نقشه راهی است که به دولت جناب رئیسی پیشنهاد می‌کنم.

منبع: دنیای اقتصاد